

NEBODERI Osovina Savska – Vukovarska predstavlja zonu u kojoj je prema GUP-u dopuštena gradnja. No ova

Neboderi izlaze iz mode, u

Gradnja nebodera ipak neće stati. U Ulici grada Vukovara Erste banka sagradit će poslovni toranj, a zaživio je ponovno i Ostrogovićev projekt...

Osovina Savska – Vukovarska predstavlja zonu, odnosno ulice uz koje je prema GUP-u dopuštena gradnja nebodera na području grada Zagreba.

No ova zona u novom GUP-u nosi u sebi jedno ograničenje – tvrdi pročelnik Zavoda za prostorno uređenje i urbanizam Ivica Fanjek. Ograničenje štiti vizualni koridor prema Markovoj crkvi, arkadama i crkvi Krista Kralja, te je nemoguće na osovini Savska – Vukovarska graditi nebodere koji će svojom visinom zaklanjati spomenuti koridor.

- U tom smislu ne mogu se podignuti neboderi u onom obliku u kojem su se mogli podignuti prije samo godinu dana, s više od 20 katova – dodaje Fanjek. U proteklih desetak godina dogodila se korjenita promjena arhitektonske klime te je uspjela zagrebačkom okruženju nametnuti nekoliko visokih zdanja.

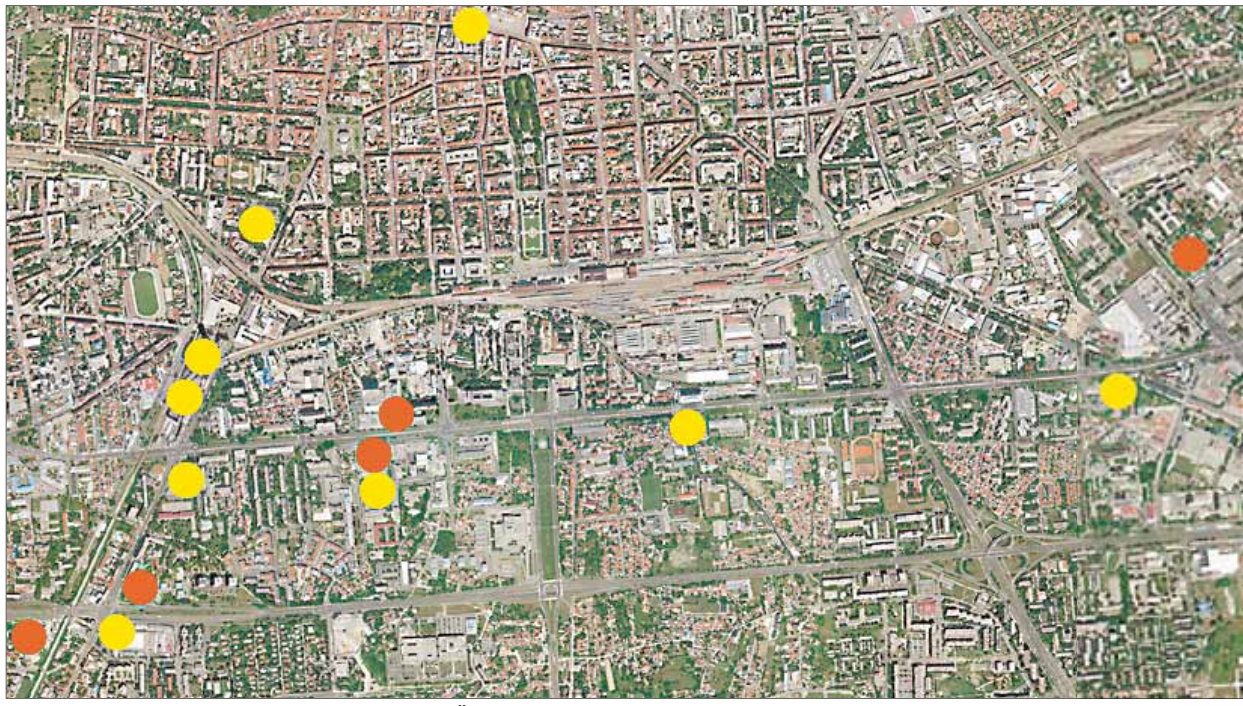
Počelo Univerzijadom

Sve je počelo Univerzijadom i gradnjom Cibonina tornja, koji je treći neboder po visini u Republici Hrvatskoj, 2,6 m niži od Zagrepčanke u Savskoj, a ima čak 25 katova. Cibonin toranj je predzadnji neboder izgrađen u Hrvatskoj prije Domovinskog rata. Zadnji je Chromosov toranj izgrađen 1989. godine, a nakon rata, izgrađeni su HOTO business tower u Savskoj, Eurotower i Zagrebtower.

Eurotower, poznatiji kao jedan od nedovršenih Mamićevih twinsa, poslovni je neboder uz Sveučilišnu aleju i Ulicu grada Vukovara. To je najviši neboder u Hrvatskoj. Visina zgrade od poda najnižeg podzemnog kata do najvišeg vrha je 109,5 metara. Iznad zemlje su: visoko prizemlje, galerija, 23 kata i strojarnica. Trenutačno se gradi drugi neboder koji neće prelaziti 12 katova, a završetak gradnje predviđen je do 2008. godine. No neboder Zagrepčanka i dalje drži rekord za ured na najvišem katu, jer ju Eurotower nadvisuje samo zadnjim mehaničkim katom, strojarnicom i ukrasnim vršnim staklom. Neboder ima čak osam modernih brzih dizala za djelatnike i posjetitelje, jedan teretni lift, te dva stubišta.

Na uglu Vukovarske i Radničke ceste s 22 kata smjestio se tzv. Zagrebtower. U tijeku je iznajmljivanje ukupno 26.000 četvornih metara poslovnih prostora, a cijena najma raste s visinom kata. Izgled ovog nebodera osmislio je arhitekt Otto Barić. Visinu nebodera diktirao je broj parkirališnih mjesta ispod zemlje, a svojim je pročeljem jedinstvenog prugastog izgleda.

Još jedan elipsasti neboder nalazi se na križanju Heinzelove i Vukovarske ulice, no on je više smeđe boje. Arhitekt je Marijan Pivac, a uz toranj od 15 etaža visine oko 55 metara

Točke smještaja važnih gradskih nebodera: ŽUTO prikazuje dosad izgrađene, CRVENO označava planiranu gradnju

bit će smješteno nekoliko nižih zgrada, koje će povezivati mali trg odakle će se pružati lijep pogled na Medvednicu.

Prijepor na Trgu

Uz spomenuto, neki ističu kao solidan primjer gradnje VMD-ovu staklenu zgradu u Vukovarskoj, te zgradu Croatia osiguranja u Miramarskoj, kao i polikliniku Sunce na raskrižju Hrvatske bratske zajednice i Slavenske avenije. No nikako ne treba zaboraviti dovršetak rekonstrukcije nebodera koji je još 60-ih izazvao mnoge prijepore Zagrepčana, neboder na Trgu bana Jelačića.

Gradnja nebodera u Zagrebu neće stati. Koliko je poznato, u Ulici grada Vukovara Erste-banka će sagraditi poslovni toranj,

a zaživio je ponovno i Ostrogovićev projekt zgrade Gradskog poglavarstva. Osim toga, i HEP planira uz postojeću zgradu u Vukovarskoj sagraditi još jednu novu zgradu. Na zemljištu Croatia-busa, preko puta Almerijina tornja, trebao bi niknuti još jedan neboder. Na sjeveroistoku križanja Slavenska - Savska, gdje tvrtka Hidroelektra ima svoje sjedište, gradit će se poslovno-trgovačka zgrada od devet katova. Projekt će, vjeruje se, financirati Hidroelektra, a još nije raspisan arhitektonski natječaj. Na zapadnom dijelu križanja Savska-Slavenska trebao bi biti izgrađen neboder od 17 katova. Uz Ljubljansku avenuju godinama ruševna zgrada Cimososa bi napokon trebala biti rekonstruirana u velebni neboder.

Ovom prilikom nismo spominjali sve one stambene nebodere u Novom Zagrebu, niti stambene nebodere na Prisavlju - Rake-te, one u ulici Braće Domany, u Voltinom naselju tzv. Papagajke, nebodera ima i u Dubravi, te na Remizi. Nismo spomenuli neboder hotela Panorama, Westin ni Internationalov neboder jer, kako tvrdi pročelnik Fanjek, ti su neboderi građeni prije donošenja odluke u GUP-u koja štiti vizualni identitet i pogled na staru jezgru Zagreba.

Moderna iza nas

- Vrijeme socijalističke monumentalne gradnje je iza nas. Vrijeme junačke moderne i gradnja nebodera, kada se na velikim objektima čeliku i staklu moglo vidjeti što se sve mo-

že izraditi i to cijelom svijetu prezentirati, to vrijeme je prošlo - tvrdi Ivica Fanjek.

CRKVA U TRAVNOM pred samim je dovršetkom gradnje

“Sv. Luka” dobro se uklapa

Nova crkva u Travnom

Samo tri posto ruba središnjega parka u Travnom zauzeli su crkva i pastoralni centar. Idejno rješenje arhitektonskog dvojca Vukoja-Križnjak pokazalo se na kraju kao izvrsno rješenje jer se crkva vrlo prihvatljivo uklopi-

la na prostor središnje livade. Unatoč mnogim prosvjedima i nezadovoljstvu dijela građana, crkva Sv. Luke Evanđelista pred samim je dovršetkom gradnje. U njoj se već slave mise, a prvi put je otvorila svoja vrata na blagdan Božića prošle

godine. Središnji park u Travnom, na čijem je rubu sagrađena crkva, ima površinu od 29.208 m². Crkva s pastoralnim centrom, svojim parkom i dvorištem je smještena na 2100 četvornih metara. Od toga crkva zauzima manje od 50 posto. Ostaje oko 97 posto zelene površine u parku.

I zaista, pogledom na crkvu, ali i u razgovoru s mještanima Travnog, vidljivo je zadovoljstvo sagrađenim.

Arhitekti ističu kako su vodili računa o postojećem pješačniku za djecu, koji nisu dirali, a ljubitelji pasa još uvijek imaju dovoljno veliku livadu za šetnju svojih kućnih ljubimaca.

Na crkvi preostaje da se izgradi zvonik i podzemne prostorije.

Za usporedbu, najviša točka crkve, tj. zvonik, bit će visoka oko 12 m, za razliku od zgrade “mamutice” i ostalih stambenih zgrada koje su više od 60 metara. SAK

Primjer dobre arhitekture: Arhitektonski i Građevinski fakultet

Grad Zagreb može biti ponosan na arhitekturu osnovnih i srednjih škola te fakulteta sagrađenih u međuratnom radoblju – ustvrdile su to povjesničarke umjetnosti Silvija Limani i Vanja Žanko, autorice izložbe koja će se u ožujku ove godine održati u Hrvatskom školskom muzeju.

- Godina 1874. važna je za razvoj školske arhitekture jer predstavlja začetak tipologizacije školskih objekata u nas – tvrdi Vanja Žanko. Dva-desetak godina kasnije, Zakon propisuje veličinu prostora učionica,

hodnika, veličinu i broj vrata, prozora, njihov raspored, osvjetljenje, debljinu i boju zidova, izgled podova, način grijanja, sve do opreme učionica i izgleda školskih klupa. Prema toj uredbi zahodi nisu smjeli biti smješteni unutar škole, već su morali biti izgrađeni izvan nje.

Dostupne ljudima

U razvoju školske arhitekture prijelomnu je ulogu odigrao Izidor Kršnjavi. U to se vrijeme radi na tipiziranoj namjenskoj izgradnji, a pučke škole se moraju graditi po tipizira-

FOTOGRAFIJE: SINIŠA KOSIĆ

AF
F
nim
bljen
sličit
pne
vizije
skih
skom
bivše
na k
samo
je sa
južn
vern
je go
Tr
lazi
nom
merl
nove
šava
urba
nju
nice,
di za
i rad
ski o
le. T
la za
Pred